

в системі соціальних і правових відносин. Саме психологія допомагає зрозуміти внутрішні механізми людської поведінки, тоді як право забезпечує нормативне регулювання суспільних процесів. Синергія цих наук створює підґрунтя для більш ефективного функціонування сучасного суспільства.

Отже, синергія юридичної та психологічної наук є важливою умовою ефективного функціонування сучасного суспільства. Поєднання правових і психологічних знань сприяє глибшому розумінню поведінки людини, удосконаленню механізмів соціальної взаємодії та підвищенню ефективності реалізації права. У сучасних умовах міждисциплінарний підхід стає необхідною передумовою розвитку як юридичної, так і психологічної науки.

Список використаних джерел

1. Полудьонна Н. С. Соціально-психологічна адаптація працівників поліції в умовах воєнного стану. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ*. 2023. № 3. С. 50–55.

2. Чорноус Ю. М. Психологічні основи реалізації тактичних прийомів у слідчій діяльності. *Юридична психологія*. 2018. № 2. С. 68–70.

3. Богуславська В. В. Психологічні особливості правоохоронної діяльності в умовах воєнного стану. *Психологія і суспільство*. 2022. № 3. С. 91–94.

Жила Тимур Юрійович,

студент 1 курсу, бакалаврату, «Психологія»
навчально-наукового інституту права та психології
Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник:

Петрова Ганна Миколаївна,
доцент кафедри теорії, історії та філософії права
навчально-наукового інституту права та психології
Національної академії внутрішніх справ,
кандидат філософських наук

ФІЛОСОФІЯ МНОЖИННОСТІ ТА СТАНОВЛЕННЯ: ЖИЛЬ ДЕЛЬОЗ

Жиль Дельоз (1925–1995) — французький філософ, теоретик постструктуралізму, історик філософії та один із найвпливовіших мислителів другої половини XX століття. Його наукова спадщина охоплює проблеми онтології, культури, мистецтва, психоаналізу, політики та природи людського мислення [1; 2]. Дельоз відомий передусім як автор концепції «філософії відмінності», у межах якої він виступав проти традиційного європейського мислення, побудованого на принципах тотожності, ієрархії та стабільних структур. У праці «Різниця і повторення» (1968) мислитель обґрунтовував ідею того, що саме відмінність, а не тотожність, є основою буття та мислення [2; 5]. Значний вплив на формування його філософських поглядів мали ідеї Фрідріх

Ніцше, Анрі Бергсон та Бенедикт Спіноза, творчість яких він активно досліджував у власних працях [2; 3].

Майбутній філософ народився 18 січня 1925 року в Парижі. Освіту здобував у Сорбонні, де вивчав філософію та історію європейської думки [2; 3]. У післявоєнний період Дельоз *розпочав* викладацьку діяльність, а також активно працював над дослідженням історії філософії. Перші його праці були присвячені аналізу творчості Давида Юма, Фрідріха Ніцше, Іммануїла Канта, Бергсона та Спінози. На відміну від традиційних істориків філософії, Дельоз прагнув не лише інтерпретувати погляди мислителів минулого, а й виявити в їхніх ідеях потенціал для створення нового типу філософського мислення, заснованого на множинності, русі та змінності [2].

У працях «Різниця і повторення» та «Логіка смислу» (1969) Дельоз розвиває власну концепцію реальності, у якій світ постає не як стабільна система, а як безперервний процес становлення [2; 5]. Мислитель відкидає класичне уявлення про незмінну сутність речей і наголошує на тому, що буття є множинним, динамічним та нестабільним. Одним із ключових понять його філософії стає «ризом» — модель організації знання та культури без єдиного центру чи ієрархії [2]. Цю концепцію Дельоз розробляє спільно з французьким психоаналітиком Феліксом Гваттарі у праці «Тисяча плато» (1980). На думку авторів, сучасна культура функціонує не як впорядкована система, а як мережа численних взаємозв'язків, що постійно змінюються та взаємодіють між собою.

Особливе місце у творчості Дельоза займає співпраця з Феліксом Гваттарі, результатом якої стала двотомна праця «Капіталізм і шизофренія», до якої входять книги «Анти-Едіп» (1972) та «Тисяча плато» [2]. У цих роботах автори критикували традиційний психоаналіз, зокрема концепції Зигмунд Фройд, вважаючи, що психоаналіз надто зосереджується на сімейних структурах і пригнічує творчу природу людського бажання. Дельоз і Гваттарі розглядали бажання як продуктивну силу, здатну формувати соціальні процеси й культурні системи. Вони також аналізували вплив капіталізму на свідомість людини, показуючи, як економічні та політичні механізми впливають на формування ідентичності та моделей поведінки [2].

У своїх дослідженнях мистецтва та культури Дельоз приділяв значну увагу кінематографу. У працях «Кіно 1: Образ-рух» (1983) та «Кіно 2: Образ-час» (1985) він запропонував оригінальну філософську інтерпретацію кіно, розглядаючи його не лише як форму мистецтва, а як спосіб мислення та пізнання реальності [2; 3]. Філософ вважав, що кінематограф здатний створювати нові форми сприйняття часу, простору й руху, змінюючи сам спосіб людського мислення. Значний інтерес Дельоз також виявляв до літератури, аналізуючи творчість Марселя Пруста, Франца Кафки та інших письменників у контексті проблем мови, смислу та інтерпретації.

Ідеї Дельоза суттєво вплинули на розвиток сучасної філософії, культурології, соціології, мистецтвознавства та теорії медіа [2; 3]. Його концепції множинності, ризому та становлення активно використовуються у сучасних гуманітарних дослідженнях для аналізу інформаційного суспільства, цифрової

культури, мережових комунікацій та політичних процесів. Філософія Дельоза сприяла переосмисленню уявлень про владу, суб'єктивність і культуру в умовах постмодерного світу.

Помер Жиль Дельоз 4 листопада 1995 року в Парижі [2; 3]. Його праці й сьогодні залишаються важливими для розвитку сучасної гуманітарної думки та продовжують впливати на дослідження у сфері філософії, культурології, політичної теорії та мистецтва.

Список використаних джерел

1. Дельоз, Жиль. *Філософський енциклопедичний словник*. URL: https://slovnyk.me/dict/fes/Дельоз%2C_Жиль
2. Gilles Deleuze. *Stanford Encyclopedia of Philosophy*. URL: <https://plato.stanford.edu/entries/deleuze>
3. Gilles Deleuze: French philosopher. *Encyclopaedia Britannica*. URL: <https://www.britannica.com/biography/Gilles-Deleuze>
4. Бартусяк П. Дельоз як дослідник філософії Ляйбніца: матерія та її складування. *Sententiae XXII*. 2010. № 1. С. 129-146. URL: <https://ir.lib.vntu.edu.ua/handle/123456789/25091>
5. Gilles Deleuze. Difference and Repetition. *Philopedia*. URL: <https://philopedia.org/works/difference-and-repetition>
6. Дельоз Ж., Парне К. Що таке розмови і для чого вони потрібні? *Politcom*. URL: <https://politcom.org.ua/zhyl-deloz-i-kler-parne-shho-take-rozmovy-i-dlya-chogo-vony-potribni>

Зієдуллаєва Каміла Гарібівна
студентка 4 курсу бакалаврату, «Психологія»
навчально-наукового інституту права та психології
Національна академія внутрішніх справ
Науковий керівник:
Роговенко Марія Михайлівна,
доцентка кафедри психології
навчально-наукового інституту права та психології
Національної академії внутрішніх справ,
кандидатка педагогічних наук, доцентка

ПСИХОЛОГІЧНІ МЕХАНІЗМИ АГРЕСИВНОЇ ПОВЕДІНКИ ПРАВОПОРУШНИКІВ

У сучасному суспільстві проблема агресивної поведінки правопорушників набуває особливої актуальності, оскільки агресія часто стає причиною вчинення правопорушень та створює загрозу безпеці суспільства. Дослідження психологічних механізмів агресивної поведінки є важливим у межах синергії права, правоохоронної діяльності та психології, адже дозволяє глибше зрозуміти причини насильницьких дій і визначити ефективні шляхи їх профілактики.